

Торбич Оксана Ігорівна, курсант
3-го курсу ННІ №1 НАВС
Науковий керівник: Марков М.М.,
професор кафедри оперативно-
розшукової діяльності, кандидат
юридичних наук

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ

Правосуддя - це фундамент держави. Обличчя держави сприймають за рівнем правосуддя.

Конституція України та Закони України гарантують право кожній особі на доступ до правосуддя з метою захисту своїх порушених, невизнаних чи оспорюваних прав та інтересів.

Найбільш докладно питаннями правосуддя були предметом цілої когорти вчених-процесуалістів, зокрема розглядалися в роботах А.В. Лужанського, В.І. Тertiшнікова, Ю.Т. Ткаченка, М.І. Штефана, Л.С. Явича, В.В. Яркова, М.М. Ясинка.

Аналізуючи даний принцип в Україні варто звернути увагу на питання про отримання кваліфікованої безоплатної допомоги.

Правова допомога - це професійна діяльність юристів, спрямована на сприяння громадянам та юридичним особам у вирішенні питань, пов'язаних із реалізацією норм права, що виявляється у наданні правових (юридичних) послуг.

Безоплатна первинна правова допомога охоплює такі види правових послуг, як надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, складання заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім процесуальних), надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Вторинна безоплатна правова допомога включає захист від обвинувачення; здійснення представництва інтересів осіб в судах, інших державних органах, органах місцевого

самоврядування, перед іншими особами; складання документів процесуального характеру.

Безоплатна первинна правова допомога надається кожній особі, тобто громадянам України, іноземцям, особам без громадянства, в тому числі біженцям, які перебувають під юрисдикцією України.

Безоплатну вторинну правову допомогу можуть отримати:

- малозабезпечені особи, тобто особи, середньомісячний сукупний дохід сім'ї якої нижчий суми прожиткового мінімуму, розрахованого та затвердженого відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум» для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення, а також інваліди, які отримують пенсію або допомогу, що призначається замість пенсії, у розмірі менше двох прожиткових мінімумів для працездатних осіб;

- діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, безпритульні діти, діти, які можуть стати або стали жертвами насильства в сім'ї;

- особи, до яких застосовано адміністративне затримання чи адміністративний арешт; підозрювані у вчиненні злочину особи, які затримані органами дізнання та слідства; особи, до яких як запобіжний захід обрано взяття під варту, та особи, у справах яких відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу України участь захисника є обов'язковою;

- особи, яким законами України вже закріплено право на безоплатну правову допомогу, а саме:

- особи, на яких поширюється дія Закону України "Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту" (до моменту прийняття рішення про надання статусу біженця та у разі, якщо особа оскаржує рішення щодо статусу біженця);

- ветерани війни та особи, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", особи, які мають особливі заслуги та

особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, особи, які належать до числа жертв нацистських переслідувань (стосовно питань, пов'язаних з їх соціальним захистом);

- особи, щодо яких суд розглядає справу про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи (протягом розгляду справи в суді);

- особи, щодо яких суд розглядає справу про надання психіатричної допомоги в примусовому порядку (протягом розгляду справи в суді);

- особи, реабілітовані відповідно до законодавства України (стосовно питань, пов'язаних з реабілітацією).[2]

До того ж, право на безоплатну вторинну правову допомогу мають громадяни держав, з якими Україна уклала відповідні міжнародні договори про правову допомогу, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також іноземці та особи без громадянства відповідно до міжнародних договорів, учасником яких є Україна, якщо такі договори зобов'язують держав-учасниць надавати певним категоріям осіб безоплатну правову допомогу.

Варто сказати, що на сьогодні в системі органів юстиції вже реалізовано можливість отримання безоплатної первинної правової допомоги, зокрема, на базі 733 громадських приймалень, що були створені при головних управліннях юстиції.

З огляду на це, можна зробити висновок, що правосуддя є і надалі повинно бути доступним для всіх без винятку верств населення з точки зору матеріального і процесуального права, фінансових і правових можливостей, соціального і майнового статусу особи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141 / Офіційний сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим

доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2.Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 : Електронний ресурс// [режим доступу]:/
<http://zakon1.rada.gov.ua/>;

3.Про прожитковий мінімум : Закон України від 15.07.1999. Електронний ресурс// [режим доступу]:/
<http://zakon1.rada.gov.ua>